

Innehåll

1	INLEDNING	3
1.0	DEFINITIONER	3
2	LÄGET I SVERIGE	4
2.0	SVERIGES DIGITALISERING I ETT GLOBALT PERSPEKTIV	5
3	NATIONELLA INITIATIV	7
3.0	RIKTLINJER FÖR SAMVERKAN	10
3.1	JURIDISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	11
3.2	BEGREPPET LIVSHÄNDELSER	13
4	LÄGET PÅ REGIONAL OCH KOMMUNAL NIVÅ	14
4.0	REGIONER OCH LANDSTING	14
4.1	SKL'S KOMMUNUNDERSÖKNING 2014	15
5	LÄGET I VÄSTRA GÖTALAND	21
5.0	LÄNSSTYRELSEN	21
5.1	VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN	22
5.2	KOMMUNERNA	24
5.3	SITIV-GRUPPEN	25
5.4	LEDNING I SAMVERKAN VGR/VGK	25
5.5	NÄRINGSLIVET	26
6	STRUKTUR FÖR ARBETET I VÄSTRA GÖTALANDS LÄN	28
6.0	STYRGRUPP FÖR DIGITALISERINGSSTRATEGIN EN REGIONAL DIGITAL AGENDA	28
6.1	REFERENSGRUPP	28
6.2	ARBETSGRUPP FÖR DIGITAL AGENDA VÄSTRA GÖTALAND	28

1 Inledning

Sverige är på många sätt en framstående IT-nation med bra infrastruktur, avancerade tjänster och med en stor andel av befolkningen som regelbundet använder IT och internet. Den regionala planen Strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland 2014-2020, RUP, i fortsättningen kallad VG2020, lyfter fram informations- och kommunikationsteknik som ett område man aktivt skall satsa på. VG2020 konstaterar i avsnitt 2.3.3 "IT:s roll för samhällsutvecklingen är central. Processer och aktiviteter skall drivas brett för att användningen av IT ska bidra till ett mer hållbart samhälle-ekonomiskt, socialt och miljömässigt. Fokus ska ligga på invånarnas möjligheter att leva ett bra liv med koppling till offentliga tjänster, boende, arbetsliv etc."

I detta dokument presenteras bakgrund och nuläge för digitaliseringens utveckling i Sverige och Västra Götaland.

1.0 Definitioner

Digitaliseringskommissionens delbetänkande våren 2014 konstaterade att begreppet digitalisering, trots att det används flitigt, inte närmare definierats inom it-politiken. Kommissionen anser att begreppet har två olika betydelser: informationsdigitalisering och samhällelig digitalisering:

”Med informationsdigitalisering avses den process där en analog förlaga transformeras till digital information. Detta innebär att informationen kan bli strukturerbar, sökbar och tillgänglig genom digitala kanaler.

Samhällelig digitalisering är den samhälls- och människoomvälvande process som gradvis blir allt svårare att över huvud taget särskilja från någon del av livet (...).”

Fram till för några år sedan var 'omvandling till digital form' det som avsågs med digitalisering. När man t.ex. skannar in böcker, bilder, kartor och filmer för att bevara dem till eftervärlden (och ofta göra dem åtkomliga via internet) är det digitalisering man sysslar med. Ibland syftade också digitalisering av ... på 'införande av digital teknik i ...', såsom i digitalisering av TV-distributionen. Ordet digitalisering var alltså knutet till tekniken.

EU antog den digitala agenda 2010, och i Europeiska kommissionens meddelande från maj samma år står det i den svenska översättningen: ”Det övergripande syftet med den digitala agendan är att uppnå varaktiga ekonomiska och sociala vinster från en digital inre marknad baserad på snabbt och ultrasnabbt Internet och interoperabla tillämpningar.”

Sedan dess talas det ofta om digitalisering med anknytning till den digitala agendan. Men det handlar då inte om konkret teknik utan mer övergripande om 'ökad användning av datorer och internet', och om människors och organisationers agerande. Det är denna senare betydelse som främst åsyftas i denna regionala digitala agenda.

Regeringskansliets handlingsplan för e-förvaltning från 2008 definierar e-utveckling som ”verksamhetsutveckling i offentlig förvaltning som drar nytta av informations- och kommunikationsteknik kombinerad med organisatoriska förändringar och nya kompetenser”

2 Läget i Sverige

På alla de områden den nationella digitala agendan berör har det hänt väldigt mycket de senaste åren. På enskilda områden kan dessa studeras närmare på Digitaliseringskommissionens, E-delegationens och SKLs hemsidor. En sammanställning över mätbara indikatorer för resultatuppföljning och aktiviteter som föreslagits, genomförs eller genomförts nås via www.digitalasverige.se.

2.0 Sveriges digitalisering i ett globalt perspektiv

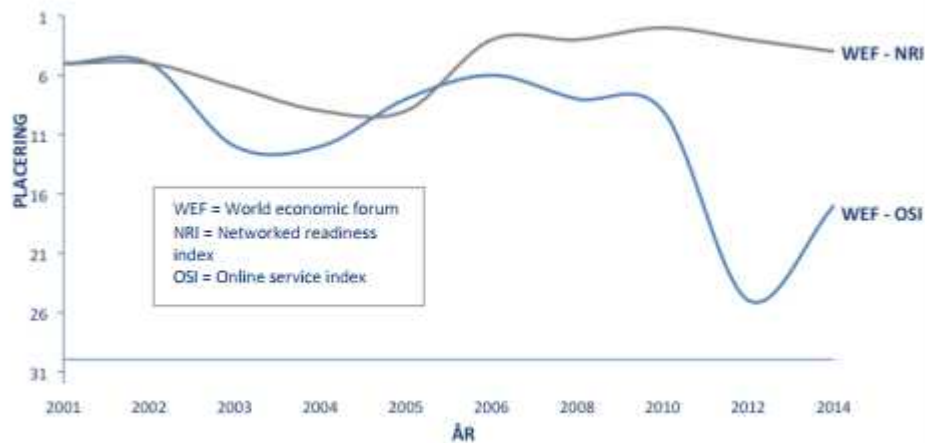
Digitaliseringskommissionen redovisade vintern 2015 en sammanställning över hur Sverige ligger till i förhållande till andra länder i ett antal olika undersökningar. Detta stycke och dess figurer redovisas nedan;

”

De fem högst rankande länderna i de senaste mätningarna

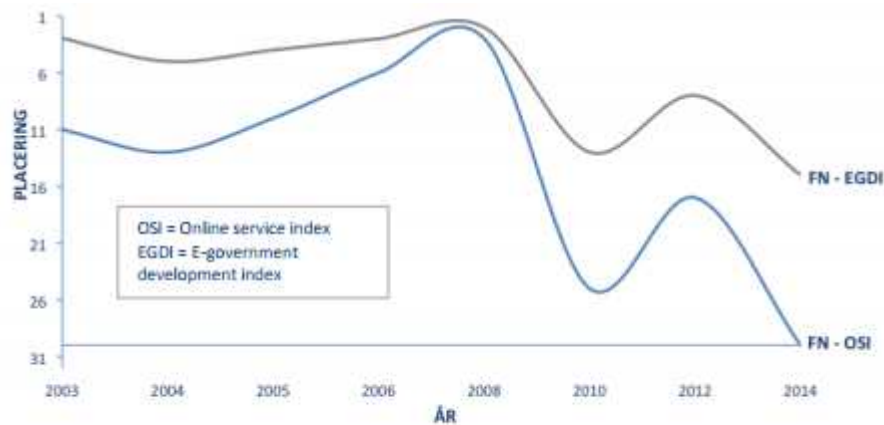
Rank	Digital economy rankings	ICT development Index	The Network Readiness Index	The Web Index
1	Sverige	Sydkorea	Finland	Sverige
2	Danmark	Sverige	Singapore	Norge
3	Finland	Island	Sverige	Storbritannien
4	Nederländerna	Danmark	Nederländerna	USA
5	Norge	Finland	Norge	Nya Zeeland

När det gäller Sveriges utveckling relativt omvärlden för digitaliseringen kan man ge flera olika bilder beroende på hur man tittar på undersökningarna och dess underkategorier. Figurerna nedan visar två undersökningar: World Economic Forums (WEF) – Global Technology Report och United Nations Public Administration Networks (UNPANS) undersökning – United Nations EGovernment Survey. Båda dessa undersökningar mäter både utvecklingen av de förutsättningar som finns i samhället kring digitalisering samt utvecklingen inom E-förvaltning. WEFs undersökning är bredare och fokuserar på förutsättningar i form av t ex utbildningsnivå, infrastruktur men även på individers och företags teknikanvändning. UNPAN fokuserar på humankapitalet och infrastrukturen i sitt index. I WEF mätning nedan placeras Sverige på 3:e plats i det övergripande index Network Readiness Index. När det gäller det index som mäter den offentliga sektorns nivå på tjänster och utbud av tjänster placeras dock Sverige på en 16:e plats som delas med Colombia. Detta indikerar att ett gap öppnat sig mellan Sveriges prestationer kring digitalisering som land och Sveriges offentliga sektors prestationer.

Sveriges utveckling över tid i Network Readiness Index

I UNPANs övergripande index placeras Sverige lägre, på 14:e plats. När det gäller offentlig sektors index i denna mätning har Sverige succesivt fallit till en 28:e plats. Även i denna undersökning kan vi urskilja ett gap mellan det svenska samhällets förutsättningar och den offentliga sektorns prestationer.

Sveriges utveckling över tid i United Nations E-Government Survey

Sverige som land utvecklas väl men offentlig sektor glider tyvärr efter den i allmänna utvecklingen.

3 Nationella initiativ

Nedan beskrivs några av de nationella initiativen samt deras påverkan på de regionala samarbetena.

E-delegationen startade 2009 av näringsdepartementet med uppgift att driva på e-utvecklingen inom offentlig sektor. För att undvika att initiativet kom för långt bort från verksamheterna valde man att låta E-delegationen ledas av 16 generaldirektörer från IT-intensiva myndigheter och en representant från SKL. Till sin hjälp finns en beredningsgrupp med kvalificerade CIO:er och IT-chefer. Dessutom finns en expertgrupp för rättsliga frågor. E-delegationen har genomfört ett antal utredningar och även skapat ett antal arbetsgrupper kring betydande frågeställningar. 2012 arbetade de även fram en myndighetsövergripande strategi för digitalisering kallad "Strategi för en digitalt samverkande statsförvaltning".

Delegationen arbetar med att ta initiativ till samt att koordinera förstudier och projekt som leder till myndighetsgemensamma tjänster (exempelvis e-legitimation, mina meddelanden, e-arkiv). De arbetar även med att koordinera olika myndigheters projekt för att undvika dubbelarbete, bidra till erfarenhetsutbyte och sprida goda exempel. Man arbetar med att skapa interoperabilitet mellan myndigheters olika datasystem för att dessa ska kunna kommunicera med varandra. Vidare arbetar man med att ta fram vägledningar och riktlinjer och att följa upp utvecklingen av myndigheternas arbete med e-förvaltning.

Utifrån ett kommunalt och landstingsperspektiv innebär E-delegationens arbete bland annat att vissa e-tjänster arbetas fram nationellt som senare kan utnyttjas regionalt och lokalt. Det arbete som bedrivs kring interoperabiliteten kommer även att möjliggöra bättre kommunikation och informationsutbyte mellan landsting/kommuner och de nationella myndigheterna. Vidare finns möjlighet att ta del av vägledningar och riktlinjer kring olika frågor, exempelvis öppen data.

Digitaliseringskommissionen arbetar med genomförandet av strategin "IT i människans tjänst - en digital agenda för Sverige" som presenterades av Näringsdepartementet den 6 oktober 2011. Agendan är en sammanhållen digitaliseringsstrategi som syftar till att offentliga resurser ska utnyttjas bättre och består av 22 sakområden. Fem av dem är i fokus:

- o Digitalt innanförskap
- o Jämställdhet
- o Skola och undervisning
- o Digital kompetens

o Entreprenörskap och företagsutveckling

I Digitaliseringskommissionens uppdrag ingår att beskriva och analysera utvecklingen inom agendans 22 sakområden, ta fram nyckeltal, följa upp de insatser som presenteras i agendan, identifiera möjligheter och problem i relation till agendans mål och vid behov föreslå åtgärder. Vidare ska man belysa nyttan med digitalisering och sprida goda exempel.

Digitaliseringskommissionen och den digitala agendan påverkar länen främst genom att man från Digitaliseringskommissionens sida arbetar med att få länen att arbeta vidare med den digitala agendan. Det skedde genom att erbjuda företrädare (ofta länsstyrelse, landsting och regionförbund) att signera en avsiktsförklaring om att ta fram egna regionala digitala agendor. I Västra Götaland skrev Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen i Västra Götalands län tillsammans under ett signatärskap med Näringsdepartementet den 2 april 2012. Digitaliseringskommissionen har hittills levererat två statliga utredningar som ger utförliga beskrivningar över Sveriges läge i förhållande till omvärlden och vad som sker nationellt. I utredningarna föreslås åtgärder för att utvecklingen skall gå mot målet för den digitala agendan för Sverige. Utredningarna är;

En digital agenda i människans tjänst, Sveriges digitala ekosystem, dess aktörer och drivkrafter, Digitaliseringskommissionen, SOU 2013:31.

En digital agenda i människans tjänst, en ljusnande framtid kan bli vår, Digitaliseringskommissionen, SOU 2014:13.

En slutrapport från Digitaliseringskommissionen kommer under hösten 2015. Både Digitaliseringskommissionen och E-delegationen har uppdrag som går ut år 2015.

På **Näringsdepartementet** inrättades sommaren 2015 E-förvaltningsenheten, den kommer att skall bestå av ca 10 personer, och Ekonomistyrningsverket (ESV) har fått i uppdrag att vara stabsstöd i e-förvaltningsfrågor. E-samverkansprogrammet (eSam) har bildats och dess kansli placeras på Pensionsmyndigheten. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) fortsätter att driva på kommunernas digitalisering. Arbetet koordineras i SKL:s programkontor Center för eSamhället (CeSam).

Bredbandsforum har i likhet med Digitaliseringskommissionen som mål att verka för att regeringens strategier ska genomföras. Utgångspunkten är det av näringsdepartementet utgivna strategidokumentet "Bredbandsstrategi för Sverige" som bland annat pekar ut att 90 % av Sveriges befolkning ska ha tillgång till bredband med en hastighet av 100 Mbit/s senast 2020. Bredbandsforum har också i uppgift att "undanröja hinder samt att främja samarbete kring bredbandsutbyggnad". Bredbandsforum har bland annat tagit fram Bredbandsguiden som är ett verktyg och allmän handbok för kommunerna i arbetet med bredbandsrelaterade frågor. För att de nationella politiska målen på området ska kunna nås är det nödvändigt att

politiken omsätts på kommunal och regional nivå. Kommunala och regionala bredbandsstrategier är därför mycket viktiga. Våren 2015 startade ett arbete med att, utifrån genomförda utredningar krings status på bredbandsarbetet i Sverige 2013 och 2014, titta över den svenska bredbandstrategin.

Nationell e-hälsa är en strategi för vård och omsorg som har tagits fram i ett samarbete mellan Socialdepartementet, Socialstyrelsen, SKL, Vårdföretagarna och Famna. Inom strategin finns en högnivågrupp och en samrådsgrupp med representanter för de olika organisationerna. Den nationella IT-strategin togs ursprungligen fram 2006 men har reviderats under perioden och utvecklades 2010 till "Nationell e-Hälsa – strategi för tillgänglig och säker information inom vård och omsorg".

eHälsomyndigheten har bildats, en ny organisation som skall implementera HälsaFörMig utöver förvaltning av eRecept och andra läkemedelshanteringsstöd.

Kommunal eHälsa. Regeringen och SKL har vid olika tillfällen kommit överens om statligt stimulansstöd för olika områden inom e-hälsa-området. 2013 gjordes en överenskommelse om att finansiera regionala samordnare för upp till 20 miljoner kronor. Dessutom avsattes 70 miljoner kronor för utvecklingsarbetet av e-hälsa. Dessa medel betalas ut från SKL:s kontor för programkansliet för "Kommunal e-hälsa" till regionala samarbeten i form av läns- och regionförbund.

Inera. Inera är ett företag som har uppdraget att koordinera landstingens och regionernas samarbete för att utveckla och införa gemensamma e-hälsotjänster, teknisk infrastruktur samt gemensamma regelverk och standarder. I uppdraget ingår att samverka med övriga aktörer inom området; kommuner, regeringen, myndigheter, privata vårdgivare, FoU och ideella organisationer samt marknadens aktörer. Grunden är ett tecknat samverkansavtal från augusti 2013, där man beslutat sig för att samverka och samarbeta avseende gemensamma IT-tjänster. Kostnaderna för detta fördelas mellan landsting och regioner i förhållande till invånarantal. Inera kommer troligtvis under 2016 att hamna hos SKL och arbeta även med kommunala delar.

Avdelningen för digitalisering, SKL. Arbetar tillsammans med medlemmarna och i samverkan med stat, näringsliv och organisationer för att identifiera gemensamma behov av IT-stöd och e-tjänster, ta fram generiska processbeskrivningar och specifikationer samt ger i uppdrag till SKL Kommentus Inköpscentral att genomföra upphandlingar som sedan kan avropas av medlemmarna. Avdelningen arbetar också med att skapa grundläggande strukturella förutsättningar för utvecklingen genom lagstiftning, informationsstruktur, infrastruktur och informationssäkerhet. Man har bl a tagit fram E-blomlådan som är ett verktyg för självvärdering av service och verksamhetsutveckling med stöd av IT, som kan användas av alla.

3.0 Riktlinjer för samverkan

E-delegationen har tagit fram en vägledning för digital samverkan¹. Det koncept som presenteras i denna beskriver att följande förutsättningar bör vara närvarande;

Medborgaren skall sättas i centrum

Den svenska förvaltningsmodellen gäller

Återanvändning och vidareanvändning av samhällsgemensam information skall främjas

Tekniska olikheter måste överbryggas

Digital samverkan ska kunna införas successivt

Privata aktörer ska kunna delta

Ökad marknadskonkurrens ska möjliggöras

Komplexitetet i samverkan över organisatoriska gränser måste hanteras

Man skriver vidare att grunden för all samverkan är gemensamma mål. Rent praktiskt innebär detta att man i alla samverkansgrupper måste komma överens och vara tydlig med vad som ska uppnås tillsammans. Beroende på vad samverkan handlar om, kan målen vara så skilda som att skapa en viss nytta för en specifik målgrupp, att ett utvecklingsinitiativ ska leverera resultat inom en viss tid eller att digitala tjänster ska tillhandahållas på en viss tillgänglighetsnivå.

En övergripande sammanställning över hur ett samverkansprojekt kan beskrivas och vilka beslut som behöver tas visas nedan.

¹ Vägledning för digital samverkan, vers 4, E-delegationen 2014-12-17

Tabellen visar översiktligt vilka beslut som behöver tas inom respektive område.

	Samverkansgrupp	Utvecklingsinitiativ	Drift och förvaltning
Varför	Syfte	Nytta	Servicenivå/ bl a tillgänglighet
Vad	Mål Finansiering	Funktion och kvalitet	Tjänster Verksamhetsförändringar
Vem	Organisation	Aktörer	Aktörer
Hur	Styrprocesser Strategi	Utvecklingsprocesser Projekt- eller uppdragsstyrning Metoder	Driftsprocesser Förvaltningsprocesser
Med vad	Finansiering	Resurser	Stödsystem
När	Utvecklingsfaser	Milstolpar	Servicenivå/ bl a öppettider

Grunderna och strukturerna för hur genomförande av olika samverkansprojekt kan ske är numera ganska väl kända.

Jönköpings läns "Guide för effektiv regional e-utveckling"² som finansierats av Vinnova är också en bra grund för att diskutera samverkan utifrån. Den är tillgänglig via nedanstående länk; <http://www.eutveckling.org/vinnova.4.44c9f1bc13b677192cb870.html>

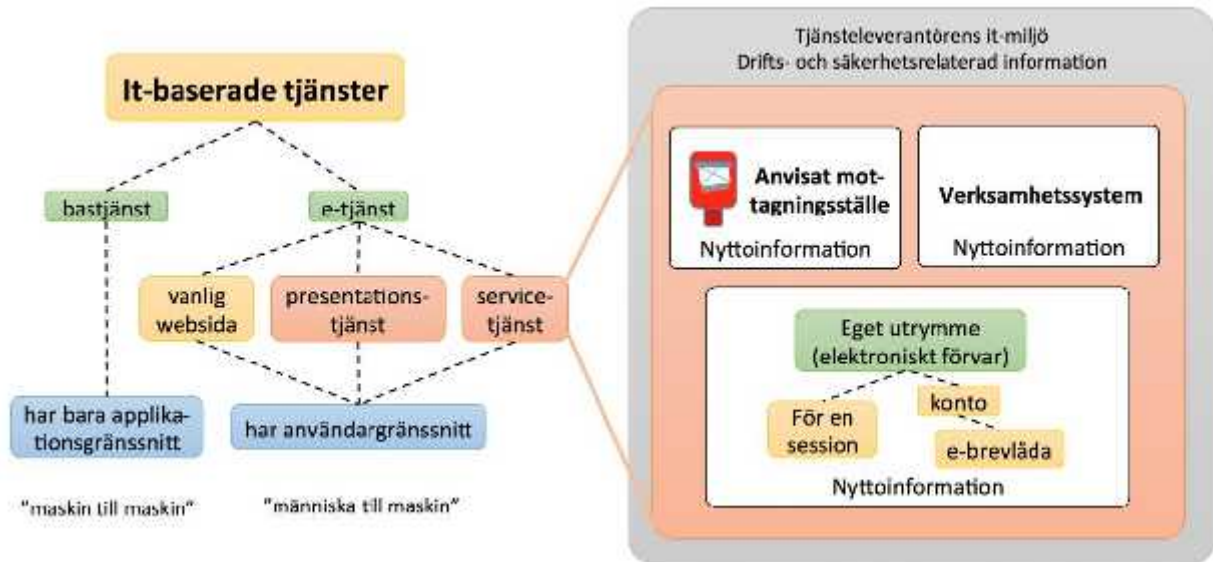
3.1 Juridiska förutsättningar

Rättsläget på många områden har klarnat de senaste åren. E-delegationens senaste genomgång av de juridiska förutsättningarna ger en bra bild av läget.

Några begrepp och en tänkt struktur som kan vara bra att ha en känsla för är nedanstående utifrån ett juridiskt perspektiv. Bilden och texten är tagna direkt från vägledningen³

² Guide för effektiv regional e-utveckling, Jönköpings län/Vinnova, sommaren 2013

³ Juridisk vägledning för verksamhetsutveckling inom e-förvaltningen, e-delegationen, 2015-03-19

"Denna juridiska vägledning utgår från vissa tolkningar av gällande rätt som myndigheter sedan länge har tillämpat vid utformningen av it-baserade tjänster. Dessa tolkningar har inte prövats av domstol. Rättsläget kan därför anses vara delvis oklart.

Enligt de tolkningar som vägledningen utgår från är myndigheten inte ansvarig för nyttoinformationen i ett eget utrymme. Nyttoinformation i användares eget utrymme finns inte i någon ingiven handling enligt förvaltningslagen. Detta material utgör inte heller allmän handling enligt 2 kap. TF. Myndigheten upplåter det egna utrymmet för att användare, som är fysiska personer med ett bibehållet skydd för sitt privatliv och användare som är företag med bevarat skydd för sitt arbetsmaterial, ska kunna upprätta handlingar.

Det står klart att myndigheten ansvarar för drift och säkerhet och därmed för de behandlingar av personuppgifter och andra uppgifter som sker för drift- och säkerhetsändamål.

När användaren bestämmer sig för att lämna in handlingen genom att på ett aktivt och medvetet sätt överföra den till myndighetens elektroniska mottagningsställe blir den handling som kommit dit inkommen i förvaltningslagens mening och allmän enligt 2 kap. TF.

Datainspektionen delar inte E-delegationens bedömning avseende personuppgiftsansvar i egna utrymmen enligt ovan. Personuppgiftsansvar regleras antingen i registerförfattningar eller bestäms utifrån vem som bestämmer ändamål och medel med behandlingen enligt 3 § personuppgiftslagen. Det leder normalt till att myndigheter har personuppgiftsansvar för personuppgifter i egna utrymmen, dvs. även för det som benämns nyttoinformation."

Ovanstående innebär att även om mycket klarlagts de senaste åren juridiskt bör man tyvärr fortfarande nagelfara det man planerar att göra ur ett juridiskt perspektiv ordentligt innan man genomför planerna.

3.2 Begreppet livshändelser

Inom e-delegationen har man tillsammans samlat sig kring att ta fram nya tjänster med det gemensamma perspektivet livshändelser. Begreppet gör det lättare för kommuner, landsting och statliga myndigheter att se den samverkan som behövs i olika skeden av livet. Här nedan redovisas ett exempel på detta från SKL april 2015.

De genomskinliga pilarna i områdena illustrerar hur långt man just nu uppfattas ha nått inom olika tjänster/områden. Vid grönt är den nationella tjänsten färdig för lansering och implementation.

4 Läget på regional och kommunal nivå

4.0 Regioner och landsting

På nationell nivå finns inom sjukvårdsområdet redan ett antal tjänster såsom exempelvis:

- mina vårdkontakter: <https://www.1177.se/Vastra-Gotaland/Tjanster/Mina-vardkontakter/>
- Min journal: <http://www.inera.se/TJANSTER--PROJEKT/Journalen/>
- Video och distansmöten: <http://www.inera.se/TJANSTER--PROJEKT/Video/>

eHälsa i landstingen är en rapport som sammanställs varje år. Fakta i sammanfattning av landstingens verksamhet i Sverige är;

- IT-kostnaden som andel av omslutningen håller en stabil nivå ända sedan mätningarna började 2003. För 2013 utgör IT-kostnaden 2.83 %.

- Under flera år har ambitionen varit att öka satsningarna inom IT-området. I realiteten har IT inte mer resurser nu är för ca 10 år sedan!

- Trots att kostnaderna är oförändrade sedan 2003 har bl.a. antalet användare ökat med nästan 90 %.

- Samtliga IT-kostnader för landstingen (inkl. egen personal) beräknas uppgå till ca 8.5 miljarder.

- Alla landsting har en omfattande IT-infrastruktur för kommunikation och ett sammanbindande nationellt nät (Sjunet).

- Tätheten av PC/klienter i vården har stabiliserat sig kring ca 1 anställd/PC.

- Antalet smartphones och läsplattor har ökat kraftigt de senaste åren men ännu inte börjat användas i vårdarbetet i någon stor omfattning.

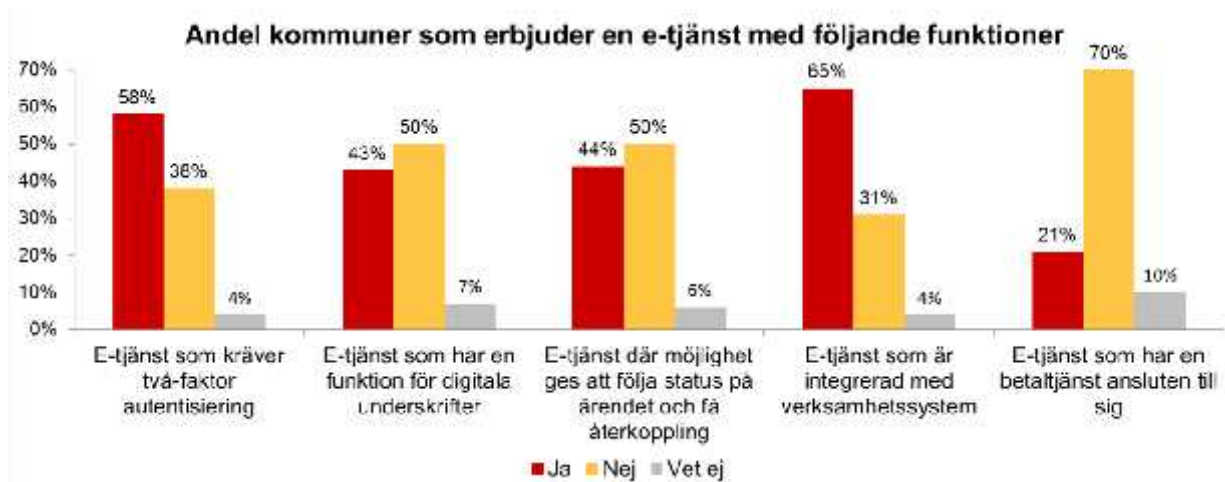
- Det återstår mycket anpassning av system, regler och rutiner samt utbildning av personal för att klara patientdatalagens krav.

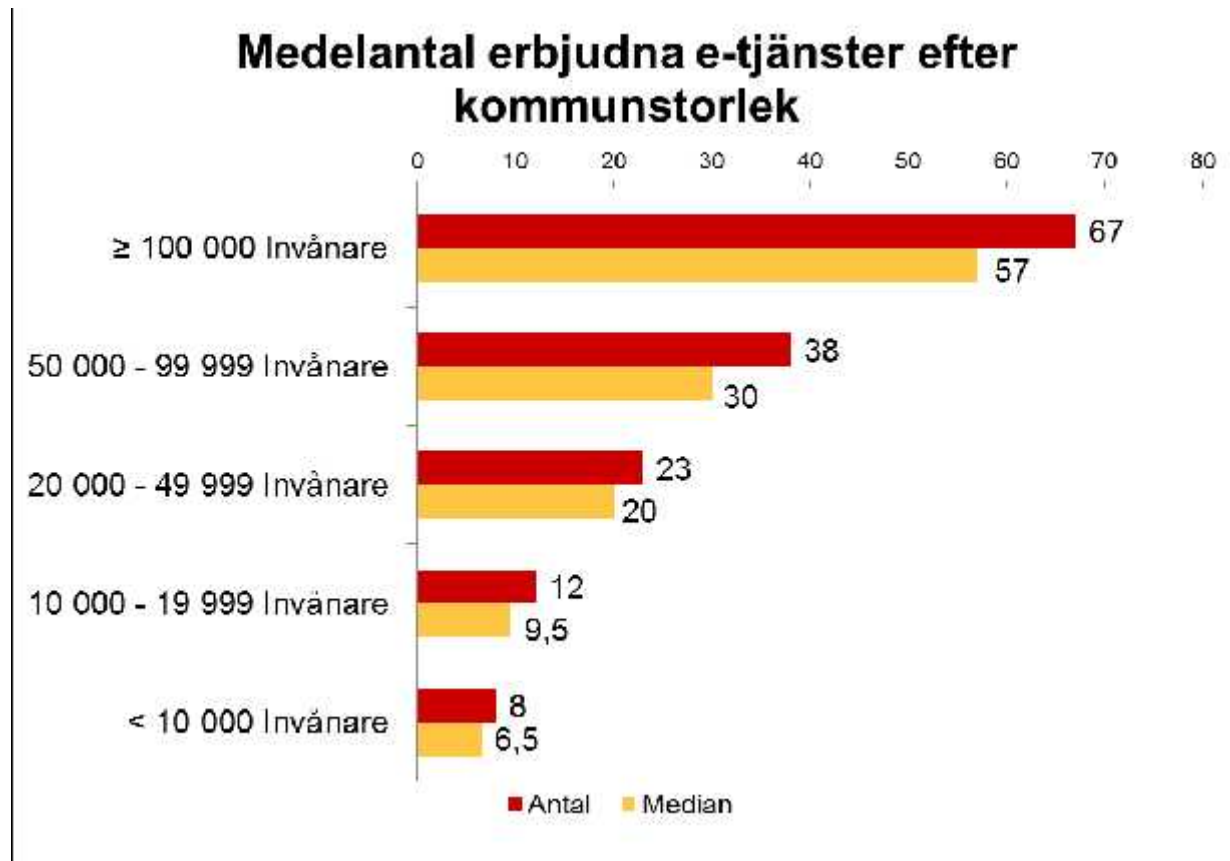
- Det är relativt ovanligt att patienter begär att få spärra information i journalen (snitt 150 patienter/landsting och år).

- Ett antal patienter väljer också att häva spärrarna (snitt 10 patienter/landsting och år).
- Det har blivit vanligare att landstingen låter alla verksamheter ingå i den sammanhållna journalföringen (58 %). 42 % av landstingen har valt att undanta vissa verksamheter. Vanligaste undantagen är psykiatri, kuratorsverksamhet, ungdomsmottagning, tandvård och STD-verksamhet.
- De flesta landstingen kräver eller erbjuder privata vårdgivare som ingår i vårdvalet att använda samma journalsystem som landstinget. Det är också vanligt att dessa använder samma verksamhetssystem som landstinget.

4.1 SKL's kommunundersökning 2014

Här nedan ges lite exempel som erhållits från SKL, Sveriges kommuner och landsting. Siffrorna kommer från undersökningar genomförda under år 2014.

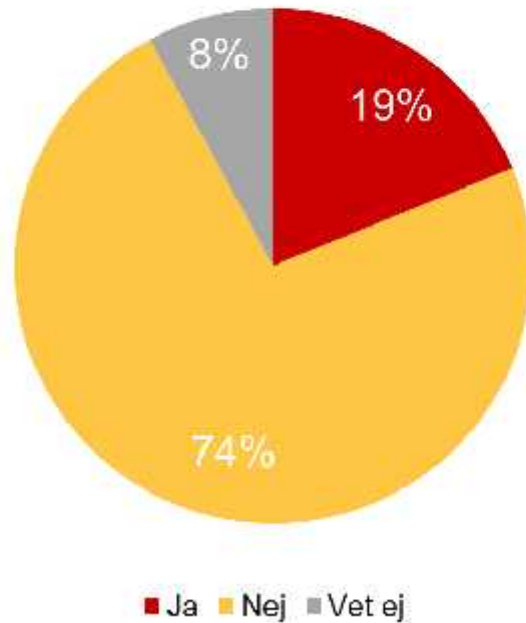

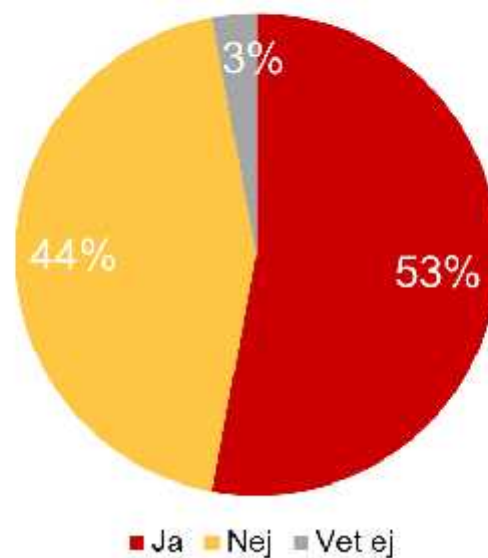
E-tjänster som fler än 20 procent av kommunerna erbjuder

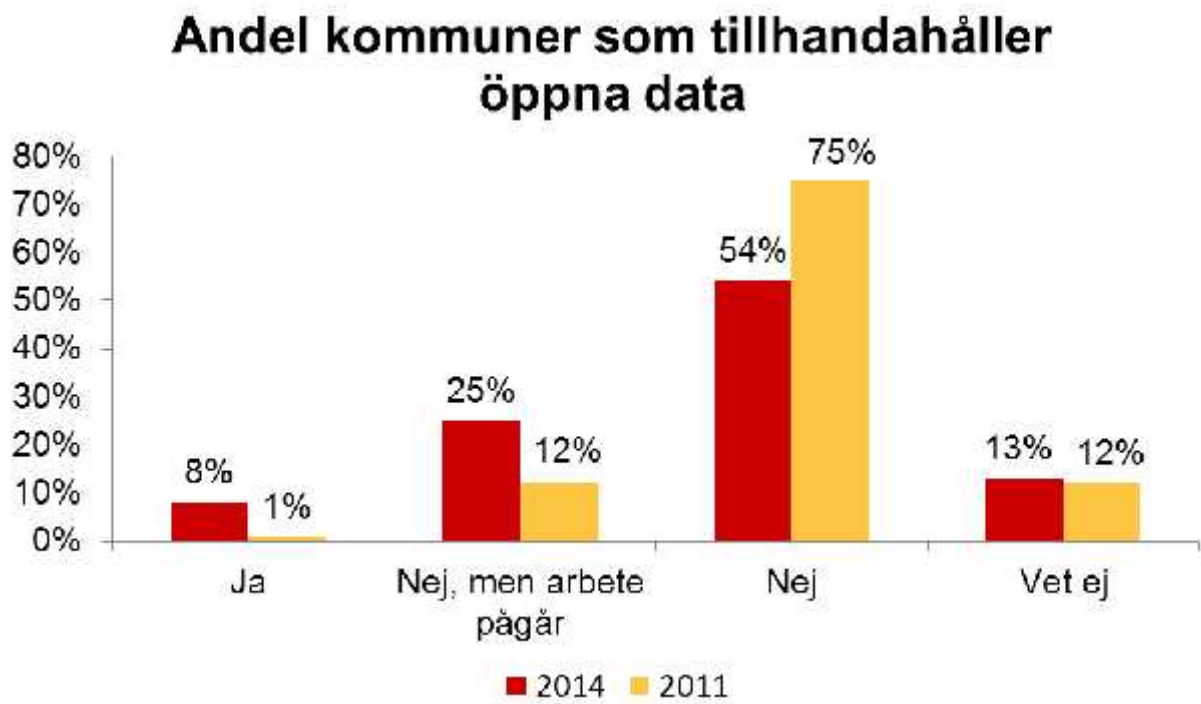

Andel kommuner som påbörjat anslutning till Mina meddelanden

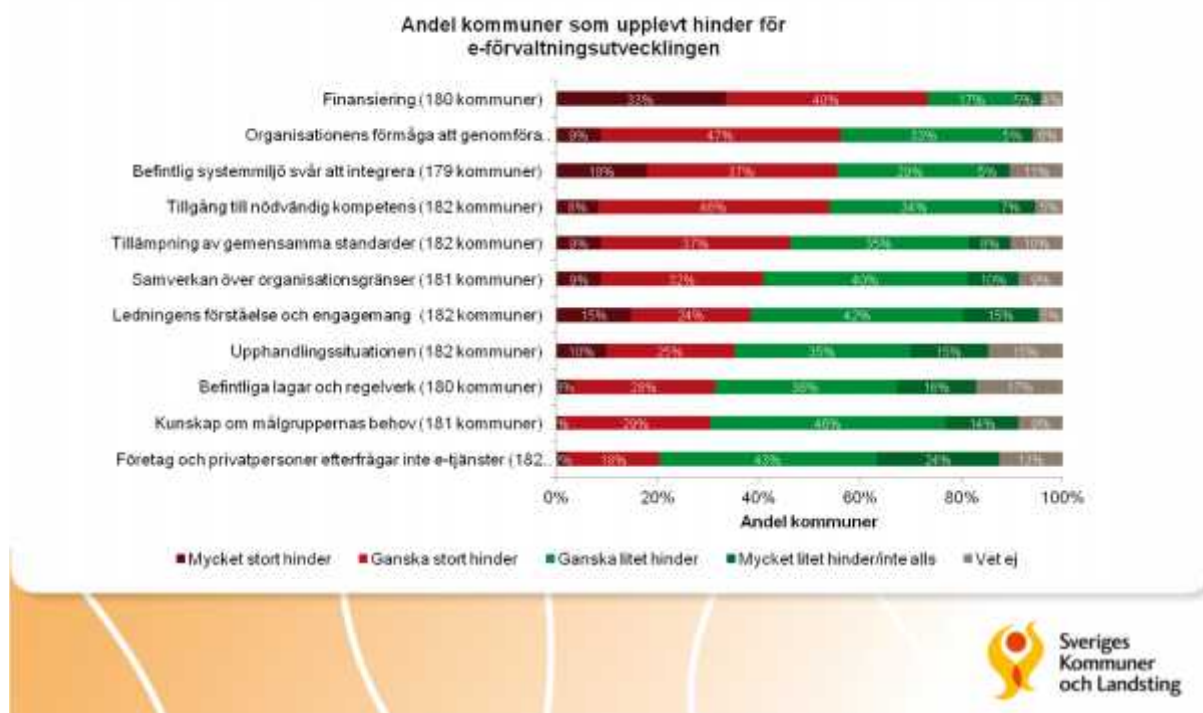
Har kommunen påbörjat ett arbete för att införa E-arkiv?

En bild från förra kommunundersökningen beskriver de hinder man ser för arbetet.

Hinder för arbetet med e-förvaltning

En e-tjänst som kan ge stor nytta och som redan finns är "mina meddelanden". Kan nås via följande länk;

<http://minameddelanden.se>

5 Läget i Västra Götaland

5.0 Länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Västra Götalands län arbetar för bättre digital service tillsammans med samtliga 21 länsstyrelser i Sverige.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län jobbar kraftsamlad med ett utvecklingsprogram som ska möta individens och samhällets krav på enklare, effektivare och mer lättillgänglig kommunikation och ärendehantering. Inom Västra Götalands län är målet för detta arbete att vara "lätta att nå och lätta att förstå".

På länsstyrelserna finns förutsättningar för en strategisk inriktning av e-förvaltningsarbetet. Projektstöd delas ut till genomförande av aktuella IT-relaterade utvecklingsinsatser. Arbetet innebär löpande dialog och samarbete med samtliga länsstyrelser. Arbetet för e-förvaltning pågår i befintliga förvaltningsorganisationer, med e-delegationen och med centrala myndigheter.

Det gemensamma e-förvaltningsarbetet ska kunna styras och prioriteras med en långsiktig målbild. Beslut om gemensam utveckling och förvaltning ska koordineras, sammanställas och följas upp. En kontinuerlig kommunikation om länsstyrelsernas gemensamma verksamhetsutveckling förs internt. Det finns en medvetenhet om att många små steg och nya arbetssätt behövs för att nå målen.

Regeringen pekar på att länsstyrelserna och landshövdingarna i sin roll som statens förlängda arm har en viktig och central roll i länen. Länsstyrelserna är den enda regionala aktören som har helhetsperspektivet om statens arbete på regional nivå och är en samordnande kraft.

Länsstyrelserna har regeringens uppdrag att arbeta gemensamt för att bli effektivare med kortare och korrekt handläggning och ge god service. De gemensamma utvecklingsinsatserna och stödjande verksamheterna ska vidareutvecklas inom till exempel kravhantering och beställning såväl som för processer, ledning och styrning.

I samverkan med andra myndigheter i e-förvaltningsfrågor utgår mandatet från länsrådsgrupper och/eller deras nätverk. Centrala myndigheter efterfrågar en kontaktyta/väg in i samverkan med länsstyrelserna i e-förvaltningsfrågor. Strategiska diskussioner förs mellan länsstyrelserna, departement och centrala myndigheter för att genomföra utvecklingsprojekt. En ökad användning av webbaserade tjänster är nödvändigt. Med gemensamma resurser skulle mer verkstad kunna genomföras. En gemensam kraftsamling behövs för att få privatpersoner och företagare att ansluta sig till e-legitimation.

Utveckling av verksamhetsnära stöd behövs. Samarbete pågår med bland andra Riksantikvarieämbetet, Boverket och Naturvårdsverket kring olika IT-uppdrag.

På geodataområdet är länsstyrelsens ambition att ytterligare öka tillgängligheten och samhällsnyttan för geografisk information som produceras. Detta görs bland annat genom webbGIS-tjänsten "Infokartan". För de som önskar använda länsstyrelsens geografiska information i egna geografiska informationssystem (GIS) tillgängliggörs många av myndighetens kartlager på webbportalen "GISdata från länsstyrelserna". Under 2014 kommer länsstyrelserna i samverkan att utveckla en ny gemensam extern GIS-portal, en ny metadatakatalog samt ett nytt plattformsoberoende webbGIS-system. Geodataområdet har stor potential för myndighetssamverkan i länet.

5.1 Västra Götalandsregionen

I VGR har VGR IT det senaste satsat mycket på att standardisera och stabilisera den tekniska infrastrukturen, delvis i samverkan med andra landsting. Vården är en informationsintensiv bransch. Man har väldigt många IT-stöd i vården, som fungerar dygnet runt och är livsviktiga, men som inte kan samverka.

Organisationen är mycket decentraliserad och systemen är införskaffade ursprungligen för att stödja lokala behov och rutiner, men är ibland varken tekniskt eller informationsstrukturellt kompatibla. Många integrationer är byggda, men de är alla specifika. Det gör att det är tungt att förvalta och uppgradera.

Modern sjukvård kräver också mycket mer informationsutbyte med andra aktörer, och det är svårt. Även om man nationellt arbetar för att få till standards och har byggt en tjänsteplattform, så går det inte bara att byta terminologi och/eller rutiner på vårdenheter. Det är verksamhetsfrågor, och inget IT kan lägga sig i.

Idag är det stora krav på ökad integration med patienterna, VGR har ett projekt igång som syftar till att patienterna ska kunna läsa sin journal på nätet och det finns också en del piloter med appar till vårdpersonal.

Nedan följer några utdrag ur Västra Götalandsregionen IS/IT-strategi som beslutades under hösten 2011. IT-strategin är dock sedan våren 2015 inte gällande längre pga att man ser över strukturen organisationsmässigt och denna var en integrerad del av strategin.

En framtida vision för regionen är "Det goda livet med Sveriges bästa hälso- och sjukvård".

Ur ett funktionellt patientperspektiv skall ett regionalt sammanhållet sjukvårdssystem utvecklas där organisatoriska gränser inte ska utgöra hinder, och där privata vårdgivare och kommuner har en väsentlig roll i systemet. Ur ett strukturellt perspektiv handlar utvecklingsstrategin om att tillvarata regionens samlade möjligheter och använda de gemensamma resurserna så effektivt som möjligt. Hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen ska vara säker, patientfokuserad, kunskapsbaserad, jämlik, ges i rimlig tid och vara effektiv. Dessa övergripande kvalitetsmål sammanfattas i begreppet God Vård. Arbetet med att förverkliga ett eller flera av dessa mål påverkar ofta uppfyllelsen av de andra målen och det är viktigt att God Vård ses som en helhet.

Exempel på konkreta mål för hälso- och sjukvården består av att förbättra bemötandet av patienter, kunna erbjuda alla patienter vård inom de fastställda garantitiderna samt att korta de genomsnittliga väntetiderna på akutmottagningarna.”

På **regionutvecklingsområdet** finns Genväg, en webbplats som drivs av Västra Götalandsregionen där entreprenörer, företagare och innovatörer kan mötas och komma i kontakt med rådgivare och kapital, <http://genvag.nu/om-webbplatsen>. I mars 2015 lanserade Västra Götalandsregionen en koppling som möjliggör för utvecklare att nå öppen data från Genväg.

För **kultursektorn** är det övergripande nationella målet är att senast 2015 ska kulturella verksamheter, samlingar och arkiv i ökad utsträckning bevaras digitalt och tillgängliggöras elektroniskt för allmänheten. I juni 2012 fastställde regionstyrelsen i Västra Götalandsregionen nya upphovsrättsliga riktlinjer för sina ABM-institutioner (Arkiv, Bibliotek, Museum). Riktlinjerna är resultatet av sex års samarbete mellan jurister och företrädare för ABM-sektorn. De är utformade för att ta tillvara allmänhetens rätt till kulturarvet och möjliggöra digitalisering. Därmed ges förutsättningar för att medvetet nyttja tekniken för konstnärligt, pedagogiskt och kunskapsrelaterat innehåll, spridning och medskapande. Den återkommande konferensen Digikult, www.digikult.se, lyfter praktiska exempel på det digitaliserade kulturarvets möjligheter och tillämpningar.

Digitaliseringen av ett stort antal regionala biosalonger har genomförts. Dessa kan vara bra och lämpliga digitala samlingsplatser för olika typer av aktiviteter.

5.2 Kommunerna

Kommunerna i Västra Götalands län interagerar med ett stort antal olika aktörer med olika behov och krav på digital kommunikation och informationsutbyte. Kommunerna måste förhålla sig till dem alla och samtidigt undvika inlåsnings effekter. Många av de initiativ med påföljande krav som kommer från aktörerna är desamma för de 49 kommunerna och i dessa områden är en samverkan nödvändig för att bedriva en rationell och gynnsam utveckling.

Initiativ som i dagsläget ställer krav på kommunerna, vad gäller digital samverkan är:

Medborgare, företag och organisationer

Ökade krav på flexibel kommunal service närhelst det passar brukarna och möjlighet att kunna göra jämförelser ställer krav på att kommunerna erbjuder digitala tjänster för att tillgodose kraven.

Digital service från kommunen kommer sannolikt att bli ett än mer växande område under handlingsplanens tidsperiod.

e-samhället

Sveriges kommuner och landsting (SKL) har arbetat fram en strategi för att stödja utvecklingen av e-förvaltning inom kommunal sektor. Strategin syftar till att driva på, samordna och skapa förutsättningar för kommunal sektors utveckling av e-förvaltning och täcker områden i det kommunala ansvarsområdet såsom utbildning och samhällsbyggnad.

Vård och omsorgsinitiativ

Inom vård- och omsorgsområdet finns en gemensam nationell IT-strategi, numera benämnd Nationell e-hälsa. Den syftar till att ge sjukvården i landet högre kvalitet, bättre patientsäkerhet och ökad effektivitet med hjälp av IT-stöd. Strategin tillgodoser kraven på informationshantering inom hälso- och sjukvården som ställs, i den patientdatalag som började gälla 1 juli 2008.

Statliga myndigheters initiativ

För att stärka utvecklingen av e-förvaltning och skapa möjligheter för myndighetsövergripande samordning har digitaliseringskommission och e-Delegation för e-förvaltning inrättats. Arbetet kommer att beröra kommunerna och genom SKL har kommunerna påverkan på utvecklingen.

EU-satsningar

Olika initiativ från EU på senare år går i riktning mot att informationsöverföring mellan myndigheter i medlemsländerna kommer att öka och att gemensamma IT-system blir naturliga verktyg för detta.

Med alla dessa initiativ och aktörer för kommunerna att förhålla sig till, bör regionalt samarbete sökas i möjligaste mån för de gemensamma utvecklingsfrågorna.

Regional styrning och ledning

VästKom samordnar den Strategiska styrgruppen för verksamhetutveckling med stöd av IT (SSVIT), som avgör regionala fokusområden för Västra Götalands 49 kommuner (VGK). Ytterligare information finns nedan; <http://www.vastkom.se/>

5.3 SITIV-gruppen

Styrgrupp för IT i väst, kallad SITIV-gruppen har nu funnits ett antal år och arbetar med gemensamma IT-frågor hos Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland. <http://www.vastkom.se/samverkansomraden/esamhallet/organisationochstyrning/styrgruppi tivast.4.51ec1cd4137c740e4c5800013161.html>

5.4 Ledning i samverkan VGR/VGK

Ledningsgruppen för samverkan VGR/VGK – välfärd består av chefstjänstemän företrädande kommunerna i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen. Ledningsgruppen för samverkan VGR/VGK – välfärd kallas för LiSA-gruppen och har uppdrag att samordna det länsgemensamma samverkansarbetet med ett uttalat syfte att skapa effektivitet och resultat med ett framtidsinriktat anslag. Uppdraget bygger helt på förankring och samråd med alla berörda parter, i synnerhet med de fem vårdssamverkansgrupperna i länet. LiSA-gruppen bereder även ärenden för ställningstagande i det politiska samrådet mellan VästKom och Västra Götalandsregionen.

En översyn av samverkan mellan kommunerna och VGR pågår vilken ska utmynna i ett förslag med verkställande under kvartal 1, 2016. Den framtida strukturen för samverkan kommer dels ha fokus på vårdssamverkan och dels på partssamverkan.

5.5 Näringslivet

Företagarna, som representerar små och medelstora företag och med 9.000 medlemmar i Västra Götalands län, beskriver IT på följande vis enligt genomförda enkäter år 2011-2012 till sina medlemmar;

Hur ser trenden/förutsättningarna ut med koppling till IT-behovet?

Lokala "myllan" är mycket viktigt, företagande kan knappast "beordras" fram centralt.

Tjänster, processer och koncept lika viktigt som produkter. Tjänster och produkter hänger alltmer ihop.

Fler lokala/regionala/nationella och globala kluster växer fram.

Mer global marknad. Företagarna noterar att nyare bolag som startas efter år 2000 är snabbare till internationella satsningar.

E-handelsutvecklingen är i kraftig expansion

Internet blir allt viktigare för växande företag, vilket märks genom att andelen som inte har behov av ökad internetanvändning minskar ju större företaget är.

Möjligheter som IT kan ge för företagarna enligt medlemmarna

Möjliggör företagande på olika platser, minskar miljöbelastningen.

Ökar möjligheterna för ungdomar att stanna kvar.

Helt nödvändig förutsättning för många företagare med en hög IT-standard, kan ge ökad konkurrenskraft för svenska småföretagare.

Företagare arbetar betydligt fler timmar jämfört med alla andra yrkesgrupper i Sverige för vilka Eurostat redovisar statistik. Vad gäller inkomsterna så har tidigare studier har visat att företagare, trots fler arbetade timmar, tjänar mindre än löntagare.

Ett sätt att öka lönsamheten i företaget är via mer e-handel. Det ger förutsättningar för bättre marknadsföring och distributionskanaler. Dels genom att minska administrativa kostnader, dels genom att öka försäljningen .

E-handel ger också en ökad möjlighet att ge service via internet samt att göra inköp via nätet. Fortfarande är det en stor andel företagare som inte använder internet för sina inköp.

En stor andel företagare upplever problem med administration och regelkrångel. E-tjänster kan underlätta kontakter med kommunen i t ex upphandlingar, tillståndsansökningar, markfrågor etc, men även underlätta kontakter med offentliga aktörer såsom Arbetsförmedlingen. Skatteverket upplevs som ett föredöme.

Problemställningar hos företagen

Hur skall man höja kompetensen hos företagen? 58% av dem hade år 2011 inte en egen hemsida.

Utvecklingscheckar för kompetensutveckling inom IT vore en viktig sak. För företagaren själv och/eller för de anställda.

Generationsväxling kan ge nytt liv i företaget med hjälp av IT-kompetens via en yngre utbildad person. 25 % av företagen planerar detta. Denna typ av satsningar mellan näringsliv, högskola och yrkesutbildning är mycket intressanta. Skövde är ett bra exempel enligt Företagarna.

Nätbedrägerierna skrämmer med kapade identiteter etc. En bedrägeriguide finns från Företagarna och Stiftelsen för internetinfrastrukturs arbete tittar man gärna på. Svensk handel arbetar också med frågan.

Långa köer för finansiering till fiberföreningarna i landsbygden.

Olika system för e-legitimation och digital signering försvårar och kan också innebära extra kostnader.

Vissa hinder, som bristande IT-kompetens, för långsam uppkoppling och höga kostnader verkar konstanta oavsett hur stort företaget är. Däremot ökar de upplevda problemen med skräppost och säkerhetsrisker i takt med att företaget växer.

Det krävs också mer arbete ju större man är för att få till en bra struktur kring e-handel, e-inköp, IT-baserade upphandlingar, marknadsfrågor kring kanaler, sociala media, säkerhet etc.

IT-support kan vara ett svårt kapitel för småföretag som sällan har särskilda resurser för det. Går datorn sönder eller något annat problem uppstår, kan det bli bekymmersamt att hitta snabba lösningar. Företagarna funderar på att hitta en lösning med paket om leasing och support som kan erbjudas till medlemspris.

Man är inte heller riktigt nöjd med leverantörernas attityd till mindre företag. Många har svårt att få den hjälp och det stöd man skulle vilja få.

De som sysslar med IT oavsett bransch och företag är, enligt Business Region Göteborgs statistik, 26.500 personer bara inom Göteborgsregionen. IT är en del av alla branscher idag. De största renodlade IT-bolagen i länet är Ericsson, Volvo IT och TeliaSonera.

En nationell tjänst som funnits en tid och som ger bättre och bättre service för företagare och ekonomiska föreningar är www.verksam.se som drivs av bl a Bolagsverket. Ett arbete pågår också för att underlätta och förenkla regelverken för företagen inom den offentliga sektorn under namnet www.enklareregler.se. Regionalt bedrivs ett bra arbete inom www.westum.se.

En samlingsplats som kan hjälpa företagare att hitta rådgivning inom entreprenörsbranschen finns på följande länk:

<http://genvag.nu/om-webbplatsen>

6 Struktur för arbetet i Västra Götalands län

6.0 Styrgrupp för digitaliseringsstrategin en regional digital agenda

Styrgrupp är BHUs presidium, regionstyrelsens politiska beredningsgrupp för hållbar utveckling. I denna deltar kommunerna genom kommunalförbunden med fyra representanter per kommunalförbund. Från Västra Götalandsregionen deltar presidierna från Regionstyrelsen, Regionutvecklingsnämnden, Kultur och miljönämnden.

Syftet med BHU är att diskutera strategiska utvecklingsfrågor för Västra Götalands framtida utveckling inför beslut i Regionstyrelsen. Gruppen är rådgivande.

Länsstyrelsen i Västra Götaland deltar aktivt i arbetet.

6.1 Referensgrupp

Den grupp som deltog vid signatärskapsskrivandet har med några kompletteringar fått vara referensgrupp och accepterat detta. Detta innebär ca 20 personer från näringsliv, kommuner, sjukvård och högskola. Referensgruppen har ett par gånger om året fått och bör fortsätta få inbjudningar till att diskutera utvecklingen.

6.2 Arbetsgrupp för digital agenda Västra Götaland

Arbetsgruppen som har tagit fram dokumentet och genomfört arbetet hittills har drivits från regionutvecklingssekretariatet på Västra Götalandsregionen. I mål och strategidokumentet föreslås en ny arbetsgrupp kallad Digitaliseringsrådet som ansvarig för agendans genomförande utifrån mål och strategin i "Smart region Västra Götaland" inklusive dess handlingsplan.